

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/239/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201507
Dátum vydania rozhodnutia: 31.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6015201507.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci navrhovateľky: M. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. Č.. XXX/XX, B., právne zastúpenej: JUDr. Peter Poláček, advokát so sídlom Medený Hámor č. 15, Banská Bystrica, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o príplatok k dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 07.09.2016, č. k. 20Sd/368/2015-31, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 07.09.2016, č. k. 20Sd/368/2015-31 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 07.09.2016, č. k. 20Sd/368/2015-31, krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 28.10.2015 v spojení s rozhodnutím rovnakého čísla z 05.02.2016 (ďalej aj len „preskúmané rozhodnutie“) a navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 2 ods. 2. § 3 a § 4 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 274/2007 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal preukázané, že rodina X. O. bola vykázaná z okresu Banská Bystrica a v období od 01.05.1953 do roku 1957 bola internovaná na štátnom majetku v obci Nejepeň, zomr. otec navrhovateľky bol vo výkone trestu odňatia slobody od 22.08.1950 do 27.06.1956 a nezomrel počas zaradenia do tábora nútených prác; rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2Rt 92/91 bol oslobodený spod obžaloby pre trestný čin velezrady a podľa § 23 zákona č. 119/1991 Zb. o súdnej rehabilitácii bolo z tohto titulu vyplatené odškodnenie. Taktiež bolo preukázané, že navrhovateľka nie je poberateľkou sirotského dôchodku po otcovi a v čase jeho smrti, t. j. 17.07.1974 mala viac ako 18 rokov. Na základe rozhodnutia MV SR zo dňa 28.03.1994 mal

preukázané, že dedičia po neb. X. O. boli odškodnení za násilné vyst'ahovanie, ale náhrada za vykonávanie nútenej práce podľa § 3 ods. 2 písm. c/ zákona č. 319/1991 Zb. nebola priznaná z dôvodu nepreukázania rozhodnutia správneho orgánu o jej nariadení.

Krajský súd na základe uvedených zistení nepovažoval opravný prostriedok navrhovateľky za dôvodný poukazujúc na ustanovenie § 2 ods. 2 a 3 zákona č. 274/2007 Z. z., a preto preskúmané rozhodnutie odporkyne považoval za súladné so zákonom.

Rozsudok krajského súd napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Trvala na tom, že jej príplatok patrí. Nie je jej jasné, prečo odporkyňa i krajský súd opierajú svoje negatívne stanovisko len o tú skutočnosť, že ...nie je poberateľkou sirotského dôchodku po nebohom otcovi... a prečo nebola zohľadnená skutočnosť, že musela vykonávať nútené práce.

Podľa jej názoru je nepochybné, že je dcérou po politickom väzňovi. Splňa podmienky podľa § 2 zákona č. 247/2007 Z. z., lebo sa jej vypláca starobný dôchodok, ku dňu podania žiadosti o príplatok bola štátnou občiankou Slovenskej republiky. Splnená je aj podmienka zaradenia do táborov nútených prác počas najmenej 3 mesiacov - vyst'ahovanie jej otca s celou rodinou a aj samotnej navrhovateľky a následné vykonávanie práce v tomto prostredí pod dohľadom polície je možné temer s určitosťou považovať za nútené práce. Splňa aj podmienku podľa § 2 ods. 2 zákona č. 247/2007 Z. z., že je pozostalou osobou po oprávnenej osobe uvedenej v § 2 ods. 1.

Z uvedených dôvodov žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátili krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny. Zdôraznila, že navrhovateľka nedosiahla v čase smrti jej otca vek 18 rokov a otec navrhovateľky nezomrel počas zaradenia do tábora nútených prác.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa § 1 zákona č. 274/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov tento zákon upravuje poskytovanie príplatku k dôchodku ako štátnej sociálnej dávky (ďalej len „príplatok“) na zmiernenie krívd spôsobených komunistickým režimom v období od 25.02.1948 do 31.12.1989 politickým väzňom a osobám pozostalým po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu trestu, počas zaradenia do vojenských táborov nútených prác, protiprávneho násilného odvedenia do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch alebo počas zaradenia do tábora nútených prác a ich rodinným príslušníkom za znevýhodnenie na trhu práce a nižší dôchodok.

Okruh oprávnených osôb zákonodarca upravil v ustanovení § 2.

Podľa § 2 zákona ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. oprávnená osoba je fyzická osoba, ktorej sa vypláca starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu,

výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky a ktorá bola:

a) najmenej tri mesiace väznená, tri mesiace vo výkone trestu odňatia slobody, tri mesiace zaradená do vojenských táborov nútených prác alebo protiprávne násilne odvečená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch počas najmenej troch mesiacov a bola rehabilitovaná alebo odškodnená podľa osobitných predpisov 3a) alebo jej bol priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa osobitného predpisu, 3b)

b) najmenej tri mesiace zaradená do táborov nútených prác. 3c)

Z citovaného ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a/ vyplýva, že za oprávnenú osobu na účely zákona č. 247/2007 Z. z. sa považuje osoba, ktorej sa vypláca uvedený dôchodok a ktorá súčasne spĺňa podmienku:

- troch mesiacov väznenia alebo výkonu trestu odňatia slobody a rehabilitácie alebo odškodnenia podľa osobitného predpisu (zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, zákon č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii, § 2 zákona č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov, zákon č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému) alebo

- troch mesiacov zaradenia do vojenského tábora nútených prác a bol jej priznaný jednorazový peňažný príspevok podľa zákona č. 726/2004 Z. z. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku osobám zaradeným v rokoch 1948 až 1954 do vojenských táborov nútených prác a pozostalým manželkám po týchto osobách v znení neskorších predpisov, alebo

- bola protiprávne násilne odvečená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch počas najmenej troch mesiacov.

Z ustanovenia § 2 ods. 1 písm. b/ vyplýva, že za oprávnenú osobu na účely zákona č. 247/2007 Z. z. sa považuje osoba, ktorej sa vypláca uvedený dôchodok a ktorá súčasne spĺňa podmienku troch mesiacov zaradenia do táborov nútených prác (zákon č. 247/1948 Zb. o táboroch nútenej práce, príp. nariadenie Slovenskej národnej rady č. 7/1948 Zb. SNR o zriadení pracovných útvarov).

Nebolo sporné, že otec navrhovateľky bol politickým väzňom, že bol vo výkone trestu viac ako 3 mesiace a že nezomrel počas výkonu trestu. Otec navrhovateľky je preto považovaný za oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 247/2007 Z. z..

Navrhovateľka ako pozostalá po oprávnenej osobe ani v správnom konaní ani v súdnom konaní nepreukázala tvrdenie o zaradení otca na nútené práce do tábora nútených prác predložením rozhodnutia príslušného orgánu o takom zaradení otca, preto jej otca nemožno považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 247/2007 Z. z.. Z uvedeného dôvodu odvolací súd nepovažoval za dôvodnú považovať námietku navrhovateľky, že vysídlenie otca s celou rodinou do nového bydliska na ČSŠM v Nejepine a vykonávanie práce v tomto prostredí pod dohľadom polície možno považovať za nútené práce.

Podľa § 2 zákona ods. 2 zákona č. 274/2007 Z. z. oprávnená osoba je aj fyzická osoba, ktorej sa vypláca vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok, sirotsky dôchodok, vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok alebo sirotsky výsluhový dôchodok, pozostalá po oprávnenej osobe uvedenej v odseku 1 a ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky.

Z ustanovenia § 2 ods. 2 zákona vyplýva, že v prípade siroty musí ísť o sirotu po osobe uvedenej v § 2 ods. 1, pričom tejto sirote musí byť súčasne vyplácaný sirotsky dôchodok a ku dňu podania žiadosti musí spĺňať aj podmienku štátneho občianstva SR.

Navrhovateľka je sirotou po oprávnenej osobe uvedenej v § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 247/2007 Z. z. a splňa aj podmienku občianstva ku dňu podania žiadosti. Navrhovateľke však nie je vyplácaný sirotský dôchodok, preto nespĺňa podmienky na to, aby mohla byť považovaná za oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 2 zákona č. 247/2007 Z. z..

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 274/2007 Z. z. za oprávnenú osobu sa považuje aj pozostalá vdova, vdovec alebo sirota po popravenom alebo zomretom politickom väzňovi počas výkonu jeho trestu, zaradenia do vojenských táborov nútených prác, protiprávneho násilného odvlčenia do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík a do táborov, ktoré mal bývalý Zväz sovietskych socialistických republík zriadené v iných štátoch alebo počas zaradenia do tábora nútených prác, a ktorá v čase jeho smrti bola s ním v manželskom zväzku alebo jeho dieťa, ktoré osirelo a v čase jeho smrti nedosiahlo vek 18 rokov, a ku dňu podania žiadosti o príplatok sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a vypláca sa im pozostalostný dôchodok po politickom väzňovi uvedený v § 2 ods. 2 alebo starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok.

V zmysle ustanovenia § 2 ods. 3 zákona č. 274/2007 Z. z. sirotu možno považovať za oprávnenú osobu na účely tohto zákona len vtedy, ak okrem podmienky jej štátneho občianstva ku dňu podania žiadosti o príplatok sú splnené aj ďalšie dve podmienky, a to, že:

1. v čase smrti otca nedosiahla vek 18 rokov
- a
2. vypláca sa jej sirotský dôchodok po politickom väzňovi alebo starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok.

Obe podmienky musia byť splnené súčasne. Keďže otec navrhovateľky zomrel dňa 17.07.1974, navrhovateľka (narodená 19.04.1939) k tomuto dňu nespĺňa podmienku nedosiahnutia veku 18 rokov. Nemožno ju preto považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 3 zákona č. 247/2007 Z. z..

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 28.10.2015 v znení rozhodnutia z 05.02.2016 je súladné so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka nebola v tomto konaní úspešná.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.